

ผลของการสนับสนุนในระยะคลอดโดยสมาชิกครอบครัวที่เป็นผู้หญิงต่อผลลัพธ์การคลอด
ในผู้คลอดครรภ์แรก

อาทิตยา เพิ่มสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว

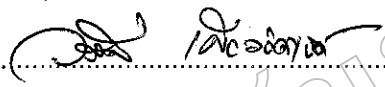
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

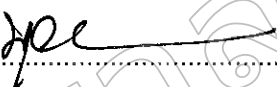
กรกฎาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

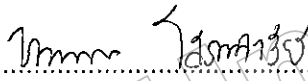
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อาทิตยา เพิ่มสุข ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว ของ
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

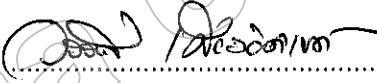
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

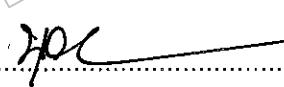

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ เดียววิศเรศ)

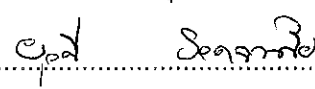

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

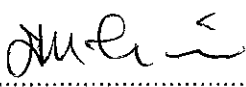

.....ประธาน
(ดร.ทมนพูน ไส่สารีย์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ เดียววิศเรศ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี รอดจากภัย)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 11 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2550

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์
จากโรงพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดีด้วยความกรุณาและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เตียววิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.นุจิ ไซมมงคล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ แก้ไข ปัญหาและข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนเป็นกำลังใจและเอื้ออาทรต่อผู้วิจัยตลอดมา ทำให้ผู้วิจัย ได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าความรู้ และประสบการณ์ในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ อย่างมาก ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ชมพูนุช ไสภจารย์ ประธานกรรมการสอบปากเปล่า วิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี รอดจากภัย กรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทรวดี เรือพิเชษฐ์ กรรมการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ ที่กรุณา เสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำต่าง ๆ ในการปรับปรุงแก้ไขให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริวรรณ ยืนยง ที่กรุณาให้ใช้แบบสอบถาม "ความพึงพอใจต่อประสบการณ์การคลอด" เป็นเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณารับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี รองผู้อำนวยการ การฝ่ายการพยาบาล หัวหน้ากลุ่มงานสูติ-นรีเวชกรรมและวางแผนครอบครัว สูติแพทย์ทุกท่าน หัวหน้างานห้องคลอด เจ้าหน้าที่หน่วยงานฝากครรภ์ เจ้าหน้าที่ห้องคลอด และเจ้าหน้าที่สูติ- นรีเวช ทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการทำวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบคุณ ผู้คลอดทุกท่าน ตลอดจนสมาชิกครอบครัวที่เป็นผู้หญิง ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย เป็นอย่างดี

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่เป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาอบรมสั่งสอน ถ่ายทอดวิชาความรู้ ขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งไม่ได้กล่าวนามไว้ในที่นี้ ที่ให้ความช่วยเหลือและ เป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

48924865: สาขาวิชา: การพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว; พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว)

คำสำคัญ: การคลอด/ การสนับสนุนในระยะคลอด/ ญาติที่เป็นผู้หญิง/ ผลลัพธ์การคลอด

อาทิตยา เพิ่มสุข: ผลของการสนับสนุนในระยะคลอดโดยสมาชิกครอบครัวที่เป็นผู้หญิงต่อผลลัพธ์การคลอดในผู้คลอดครรภ์แรก (EFFECTS OF LABOR SUPPORT BY A FEMALE FAMILY MEMBER ON CHILDBIRTH OUTCOMES OF PRIMIGRAVIDAS)

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: วรณี เดียววิเศษ, Ph.D., นุจรี ไชยมงคล, Ph.D. 142 หน้า.
ปี พ.ศ. 2550.

การวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการสนับสนุนในระยะคลอดโดยสมาชิกครอบครัวที่เป็นผู้หญิงต่อผลลัพธ์การคลอดในผู้คลอดครรภ์แรก ซึ่งผลลัพธ์การคลอดประกอบด้วย ระยะเวลาการคลอด การเข้ามารรเทาปวด ชนิดของการคลอด ความวิตกกังวลในระยะเจ็บครรภ์และคลอด และความพึงพอใจต่อประสบการณ์การคลอด กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้คลอดครรภ์แรกที่มาฝากครรภ์และคลอดที่โรงพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 44 คน เลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 22 คน และกลุ่มควบคุม 22 คน โดยวิธีการสุ่มเข้ากลุ่ม กลุ่มทดลองได้รับการสนับสนุนในระยะคลอดโดยสมาชิกครอบครัวที่เป็นผู้หญิงตลอดเวลาในระยะเจ็บครรภ์และคลอด ในขณะที่กลุ่มควบคุมได้รับการดูแลตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติทดสอบทีชนิดสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัย กลุ่มทดลอง มีระยะเวลาการคลอดสั้นกว่า ($p < .001$) การเข้ามารรเทาปวดน้อยกว่า ($p < .01$) มีคะแนนความวิตกกังวลในระยะเจ็บครรภ์และคลอดน้อยกว่า ($p < .001$) และมีคะแนนความพึงพอใจต่อประสบการณ์การคลอดมากกว่า ($p < .001$) กลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ ส่วนชนิดของการคลอดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) แต่ในกลุ่มทดลองมีอัตราการคลอดปกติมากกว่ากลุ่มควบคุม (ร้อยละ 86 ต่อ 63)

ผลการศึกษาในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การสนับสนุนในระยะคลอดโดยสมาชิกครอบครัวผู้หญิงช่วยให้ผลลัพธ์การคลอดดีขึ้น พยาบาลจึงควรสนับสนุนให้มีสมาชิกครอบครัวที่เป็นผู้หญิงมาร่วมสนับสนุนในระยะคลอดเพื่อเพิ่มคุณภาพของผลลัพธ์การคลอด

48924865: MAJOR: FAMILY NURSING; M.N.S. (FAMILY NURSING)

KEYWORDS: CHILDBIRTH/ LABOR SUPPORT/ FEMALE FAMILY SUPPORT/
CHILDBIRTH OUTCOMES

ATITAYA PEOMSOOK: EFFECTS OF LABOR SUPPORT BY A FEMALE FAMILY
MEMBER ON CHILDBIRTH OUTCOMES OF PRIMIGRAVIDAS: THESIS COMMITTEE:
WANNEE DEOIERES, Ph.D., NUCHREE CHIMONGKOL, Ph.D. 142 P. 2007.

The purpose of this quasi-experimental research was to investigate the effects of the support during labor provided by a female family member on childbirth outcomes of primigravidas. Childbirth outcomes of this study included duration of labor, use of analgesia, method of delivery, state anxiety and satisfaction with childbirth. A purposive sampling was used to recruit 44 first-time pregnant women from ante natal clinic of Prachomklao Hospital, Phetchaburi Province. Then, they were randomly assigned to the experimental group ($n = 22$) and the control group ($n = 22$). Women in the experimental group had a female family member stayed with them to provide the support throughout the period of labor and delivery while women in the control group to received usual care. Outcome data were collected using questionnaires and data collection form. Descriptive statistic and independent t-test were used to analyze data.

It was found that women in the experimental group had shorter duration of labor ($p < .001$), had lower use of analgesia ($p < .01$), were less anxiety ($p < .001$), and had more satisfaction of childbirth than those in the control group ($p < .001$). Differences did not reach statistical significance in method of delivery ($p > .05$), But had more spontaneous vaginal delivery rate in experimental group (86% vs63%). Results of this study, hence, indicated that family support during labor could facilitate positive childbirth outcomes. Therefore, nurses should include family to participate in the care of women during labor and delivery, and subsequently improve the quality of childbirth.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
ตัวแปรที่ศึกษา	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดการสนับสนุนในระยะคลอด (Concept of Labor Support)	10
องค์ประกอบของการสนับสนุนในระยะคลอด	17
บทบาทของการสนับสนุนจากสมาชิกครอบครัวที่เป็นผู้หญิงในแต่ละระยะของ การคลอด	20
การสนับสนุนในระยะคลอดต่อผลลัพธ์การคลอด (Childbirth Outcomes)	22
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง	51
สถานที่ศึกษา	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	57
การดำเนินการวิจัย	60
การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและสมาชิกครอบครัวที่เป็นผู้หญิง.....	69
ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน	76
5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	81
สรุปผลการวิจัย	81
อภิปรายผลการวิจัย.....	83
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	93
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	95
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก.....	108
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	109
ภาคผนวก ข สูตรและวิธีการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง.....	111
ภาคผนวก ค ตัวอย่าง คู่มือ “การอยู่เป็นเพื่อนผู้คลอดโดยสมาชิกครอบครัว”	
ตัวอย่างคำแนะนำ “การอยู่เป็นเพื่อนผู้คลอดโดยสมาชิกครอบครัว”	114
ภาคผนวก ง ตัวอย่างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล	128
ประวัติย่อของผู้วิจัย	142

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปผลการศึกษา.....	40
2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบ อายุ รายได้ของครอบครัว ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง	70
3	จำนวน ร้อยละและเปรียบเทียบ ระดับการศึกษา อาชีพของผู้คลอดและสถานภาพ ครอบครัว ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง.....	71
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบ ดัชนีมวลกาย น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น และความสูง ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง	72
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบการฝากครรภ์ อายุครรภ์เมื่อ คลอด ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง.....	73
6	จำนวน ร้อยละ และเปรียบเทียบ ลักษณะการแตกของถุงน้ำ การใช้ยาเร่งคลอด ลักษณะทารก และภาวะแทรกซ้อน ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง	74
7	จำนวนและร้อยละ จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพของผู้คลอด ความสัมพันธ์กับผู้คลอด ประสบการณ์การคลอด ประสบการณ์การผ่าคลอด ของสมาชิกครอบครัวที่เป็นผู้หญิง.....	75
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบคะแนนความวิตกกังวล แบบแฝงของผู้คลอด ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง.....	76
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบระยะเวลาการคลอดระหว่าง กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง	77
10	จำนวน ร้อยละ และเปรียบเทียบการเข้าบรรเทาปวด ระหว่างกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง.....	78
11	จำนวน ร้อยละ และเปรียบเทียบชนิดการคลอด ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่ม ทดลอง	78
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบคะแนนความวิตกกังวลในระยะ เจ็บครรภ์และคลอดระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง หลังการศึกษา.....	79
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อ ประสบการณ์การคลอด ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง หลังการศึกษา	80

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2 รูปแบบการทดลอง	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67